

# ІННОВАЦІЇ ЯК ЧИННИК КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

<sup>1</sup> Вінницький національний технічний університет

## *Анотація*

*Розглянуто вплив інновацій на конкурентоспроможність підприємств*

**Ключові слова:** інновація; інноваційна діяльність; конкурентоспроможність; конкурентні переваги

## *Abstract*

The influence of innovations on the competitiveness of enterprises is considered.

**Keywords:** innovations, innovative activity, competitiveness, competitive advantages.

## **Вступ**

Різні аспекти управління інноваційним розвитком підприємств, в яких підкреслюється роль інновацій у забезпеченні розвитку та конкурентоспроможності як країни в цілому, так і окремих її елементів, розглянуто сучасними українськими дослідниками: О. Амош, В. Верба, А. Гальчинський, В. Геєць, В. Зянько, І. Єпіфанова, С. Ілляшенко, Н. Краснокутська, Б. Мільнер, П. Перерва, О. Шакура, А. Яковлев тощо. В той же час в недостатній мірі висвітлено проблеми конкурентоспроможності окремих підприємств, стратегій та механізмів формування інноваційних конкурентних переваг, впливу інновацій на економічне забезпечення сталого розвитку суб'єктів господарювання.

Метою даної роботи є визначення вагомості інновацій як чинника конкурентоспроможності підприємства.

## **Основна частина**

Сучасні ринкові умови вимагають від вітчизняних підприємств рішучих механізмів реагування на стрімкий темп змін, які диктує зовнішнє середовище. Такий механізм реагування передбачає ефективну масштабну боротьбу за конкурентні позиції підприємства. Для забезпечення стабільної можливості постійно конкурувати з іншими з метою охоплення лідируючих позицій на ринку, підприємству потрібно постійно вдосконалюватись та розширювати перелік власних переваг над конкурентами, що неможливо без впровадження інновацій.

Інновація – це кінцевий результат розумової діяльності людини, її фантазії, винаходів, відкриттів та раціоналізації. Інноваційна діяльність направлена на створення та комерціалізацію інновацій з метою підвищення якості продукції, організації виробництва та поліпшення технології. Інноваційна діяльність включає в себе: аналіз проблем підприємства; здійснення інноваційного процесу; забезпечення інноваційної діяльності [1].

Здатність підприємства адаптуватися до змін зовнішнього середовища і забезпечувати при цьому належний рівень конкурентних переваг інтерпретують як конкурентоспроможність підприємства. Інновації та конкурентоспроможність взаємопов'язані. Перевагу в конкурентній боротьбі отримують саме ті учасники ринку, які займають активну позицію у використанні інновацій. Майкл Портер, розглядаючи конкурентоспроможність твердив, що вона не дістається у спадок, не є наслідком наявних ресурсів або робочої сили, а ґрунтується на постійному використанні інновацій [2]. Конкурентоспроможність залежить від здатності підприємств швидко застосовувати інновації, модернізуючи своє функціонування. Утримання конкурентних переваг стає можливим завдяки постійній спрямованості на пошук, здійснення і впровадження інновацій. Таким чином, фундаментом

конкурентних переваг є процес безперервного стимулювання оновлення і вдосконалення, рушійною силою якого виступають інновації.

Необхідність підсилення ролі інновацій як основоположного чинника конкурентоспроможності впливає з таких положень [3]:

- інновації містять елемент новизни та змін, мають динамічний характер і властивість до розвитку;
- інновації тісно пов'язані з усіма іншими чинниками, що впливають на конкурентоспроможність продукту, підприємства, регіону та країни;
- інновації впливають на формування ринкового попиту, який сам по собі є доволі важливим чинником підвищення конкурентоспроможності.

Таким чином, інновації як чинник підвищення конкурентоспроможності – це науково-технічні, технологічні, економічні та організаційні зміни у виробництві, відмінні від існуючої практики і направлені на удосконалення виробничого процесу в цілях забезпечення конкурентоспроможності. Характеризуючи значення інновацій для досягнення підприємств конкурентних переваг, варто відзначити, що інноваційні процеси забезпечують оптимізацію організаційних форм взаємозв'язків, сприяють розвитку інфраструктури та стають підґрунтям формування ефективних мотиваційних механізмів щодо їх подальшого функціонування на ринку [4-5].

Інновації мають суттєвий вплив на конкурентоспроможність як бізнесу зокрема, так і економіки в цілому. Щодо інноваційної діяльності підприємств України, то в період перебудови економіки вона зазнала негативних змін і потребує реформування за такими основними напрямками [6-7]:

- економічний (збільшення державного фінансування, зниження податкового тиску інше);
- нормативне - правовий (врегулювання законодавчих і нормативних актів, що стосуються інноваційної діяльності підприємств);
- соціальний (підвищення оплати праці працівників освіти і науки, покращення умов їх праці).

Зазначені вище напрями реформування стосуються в першу чергу держави, проте варто підкреслити і роль самих підприємств, які повинні стимулювати та заохочувати інноваційну діяльність, підвищувати рівень інноваційної культури.

Отже, застосування інновацій у своїй діяльності допоможе підприємству підвищенню рівня конкурентоспроможності та збереженні конкурентних переваг у часі. Підприємство, яке використовує інноваційні процеси у своїй діяльності володіє конкурентоспроможною перевагою до тих пір, поки зберігається конфіденційність впроваджених на ньому інновацій, адже практично будь-яке досягнення можна повторити.

## Висновки

Інновації відіграють важливу роль в розвитку підприємства та зміцнюють його позиції на ринку. Вони сприяють інтенсивному росту економіки, прискорюють впровадження останніх досягнень науки і техніки в виробництво, більш повноцінно задовольняють потреби споживачів різноманітної високоякісної продукції та послуг.

Активна інноваційна діяльність підприємства, яка супроводжується безперервним впровадженням інновацій, приводить до підвищення його конкурентоспроможності. Проте більшість вітчизняних підприємств розуміють значимість інновацій у контексті підвищення конкурентоспроможності, проявляючи це лише у заміні морально застарілого обладнання більш новим. Враховуючи стрімке «старіння» існуючих та розвиток нових технологій у більшості галузей, цього не достатньо. Задля підвищення рівня конкурентоспроможності підприємствам необхідно постійно слідкувати за інноваційним розвитком та впроваджувати інновації, випереджаючи конкурентів.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Говоруха Ж. А. Питання розвитку інноваційної діяльності підприємств України. Актуальні проблеми економіки. 2013. № 8. С. 107–115.
2. Портер М. Конкуренція [пер. з англ. / під ред. Я.В. Заблоцького]. М.: Вільямс, 2001. 495 с.
3. Ілляшенко С. М., Біловодська О. А. Управління інноваційним розвитком промислових підприємств : монографія. Суми : Університетська книга, 2010. 79 с.

4. Березіна Л.М. Інноваційна політика підприємств: тактичні та стратегічні аспекти. Маркетинг і менеджмент інновацій. 2013. № 4. С. 132.
5. Джеджула В. В., Єпіфанова І. Ю., Цвик О. Г. Інноваційна діяльність як чинник конкурентоспроможності підприємств. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 4. С. 5–8.
6. Єпіфанова, І. Ю. Управління інноваційною діяльністю промислових підприємств: теоретико-методологічні аспекти фінансового забезпечення : монографія. Вінниця : ВНТУ, 2019. 384 с.
7. Джеджула В. В., Єпіфанова І. Ю., Лесько Т. В. Вплив інновацій на розвиток підприємств. Інфраструктура ринку. 2019. №29. С. 165-170.

**Чубарук Анастасія Олексіївна** — студентка групи МФК-176, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м.Вінниця, e-mail: chubaruknastia@gmail.com;

**Науковий керівник: Єпіфанова Ірина Юріївна** — доктор економічних наук, доцент, професор кафедри фінансів та інноваційного менеджменту Вінницького національного технічного університету.

**Chubaruk Anastasia** — Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email : chubaruknastia@gmail.com;

**Yepifanova Iryna** — Doctor of Economics, Associate Professor of the Department of Finance and Innovative Management, Vinnytsia National Technical University.